

Intermezzo Napoleonove vojske u Petrinji temelji se na povijesnim činjenicama, ali je dijelom umjetnička interpretacija autorice te skupine entuzijasta. Početkom 19. stoljeća, francuska vojska, pobijedivši austrijsku, dolazi na područje Vojne krajine. Okupirane je prostore Napoleon ujedinió u takozvane Ilirske provincije, a njihovu okupaciju pravda obećanjem da će u zapuštenim i osiromašenim područjima uvesti blagostanje, za razliku od prethodne vlasti. Krajem studenoga, 1809. godine, Francuzi bez otpora ulaze u Petrinju te u njoj uspostavljaju dobre odnose s tadašnjim stanovništvom. Zauzvrat im petrinjski obrtnici daju zajam za potrebe ratnih pohoda na području Rusije. Unatoč tomu što je većina građana bila lojalna francuskim vlastima, pravdajući to impresivnim novim načinom života, s francuskim se utjecajem nije slagao tadašnji petrinjski župnik, Josip Gorščak, koji je o tome ostavio svoje zapise. Osim vojnoga aspekta, prijekoga suda i čuvenoga francuskoga koda kojim je zajamčeno dostojanstvo svakoga građanina, Francuzi u Petrinju uvode eleganciju, kazalište te svoju kulturu i način života uopće. Francuska je okupacija, mada kratkotrajna, ostavila duboke tragove na društveni i politički život Petrinje. Treba svakako napomenuti kako zajam petrinjskim obrtnicima nikada nije vraćen, ali je, unatoč tomu, sudar dviju kultura, odnosno taj kratkotrajni francuski *intermezzo*, ostavio Petrinji u naslijeđe jedan od najljepših parkova ovih prostora, uz grandiozne lipe ilirke, koje su postale jednim od simbola grada.

Zahvaljujemo Vam što poštujuete umjetničku slobodu skupine amatera!

Organizator: Turistička zajednica Grada Petrinje

Režija i scenarij: Gordana Šelendić

Produkcija: Ivanka Držaj

Scenografija: Valentino Valent

Kostimografija: Krojački obrt *Slavica* (vl. Slavica Idžaković) i Krojački obrt *Jana* (vl. Andreja Mrmić Validžija)

LIKОВI:

- Pripovjedač - Ivan Novak / Marko Vučković
- Maršal Marmont – Mario Valentić
- Tromelin – Hrvoje Sekulić
- Gradonačelnik Sinković – Vinko Kadečka
- Župnik Josip Gorščak – Frano Miholjević
- Jean Michel –Jan Vujić
- Madam Jeanette – Matea Andrić
- Lilian Jiji - Tea Harčević
- Iva - Iva Mila Brigljević
- Lenka -Mija Begić
- Leda - Leda Kaurinović
- Obrtnici - Ivan Genc i Filip Gajšek
- Građanin – Nikola Grahovac
- Klaunovi- Inga Kunert i Petar Pirizović

Ostali sudionici: Petrinjski puhački ansambl, Karlovački bubnjari, Umjetnička udruga *Otvorena vrata*, Plesni klub *Petrinia*, Škola za povijesno i scensko mačevanje *Aureus unicornis*, Petrinjske mažoretkinje

Petrinja u sastavu Napoleonove Ilirije 1809-1813. godine

- studeni 1809. dolazak Francuza u Petrinju, Glinu i Kostajnicu
- prosinac 1809. u Petrinju dolazi glavni tajnik i namjesnik maršala Marmonta, Viktor de Borglie
- Generalom cijele Ilirije 25. prosinca 1809. proglašen je maršal Marmont. Prvi zapovjednik svih 6 krajiških pukovnija je Carra Saint Cyra, a potom barun Dezons, smješten u Karlovcu, sjedištu vojnih i građanskih oblasti francuske Hrvatske
- 1. siječnja 1810. provodi se nova organizacija krajiških pukovnija i od tada su Lička, Otočka, Ogulinska, slunjska, Prva i Druga banska pukovnija (sjedište u Petrinji) zajedno prozване Regiments de Chasseurs d'Ilyrie (Ilirske lovačke pukovnije)
- Pukovnikom Druge Banske pukovnije pod rednim brojem 6 sa sjedištem u Petrinji imenovan je Francuz Jakov Ivan Tromelin
- Maršal Marmont dolazi u Krajinu u ljeto 2010. kako bi se osobno uvjerio u djelotvornost francuske uprave; po svemu sudeći, s velikom pompom prvo stiže u Petrinju kao privremeno sjedište iz kojeg je ophodio i ostale dijelove Granice
- Početkom 1811. znatan dio vojnih postrojbi Ilirskih lovačkih pukovnija odlazi na strana vježbališta pa tako i dva bataljuna banskih pukovnija, u svibnju odlaze u Ljubljani na ratnu obuku (Napoleon početkom 1811. obavlja opsežne pripreme za rat s Rusijom) koja je sudjelovala na ruskom ratištu, a osobito se istakla u poznatoj bitci na rijeci Berezini 26./28. studenog 1812.
- Francuzi nisu znatno mijenjali zatečeni krajiški sustav te je Petrinja imala gotovo isti status kao i do tada, kao vojni komunitet s magistratom te ostalim upravno-sudskim tijelima sada podređenim 'Središnjoj upravi ilirske Vojne granice' u Karlovcu (*Central Direction der Illirischen Militär Gränz*)
- Francuzi su na krajiškom području poduzimali stroge mjere s ciljem suzbijanja razbojstva te su proglasili prijeki sud, a krivci i počinitelji zločina, vješani su pred svojim kućama kao opomena budućim delikventima
- Župnoj crkvi sv. Lovre oduzet je nadzor nad školom, katekizam dokinut, a 'uveden katolički i državni katekizam carstva francuskog'; tadašnji petrinjski župnik Josip Gorščak, ogorčen zbog odcjepljenja od zagrebačkog Kaptola, nakon odlaska Francuza napisao je na sedam stranica u Spomenici župe sv. Lovre, dakako u negativnom smislu o boravku Francuza u Petrinji (koji je 1907. pod naslovom 'Uspomene iz francuske revolucije u Petrinji' objavljen u petrinjskom tjedniku 'Banovac')

Zajam Petrinjaca Francuskom Carstvu

Financijska i ekonomska kriza 1810. godine nije uzdrmala samo Austriju već se ona zbog velikih ratnih priprema i vojnih izdataka osjeća i u Francuskom carstvu. Pukovnik Tromelin uspostavio je vrlo dobre odnose s čelnicima petrinjskog vojnog komuniteta, poglavito onodobnim gradonačelnikom Sinkovićem. Vjerojatno mu je autoritetom gradonačelnika uspjelo privoljeti tamošnji magistrat od komunitetskog žiteljstva i iz komunitetske blagajne, kroz središnju upravu Ilirskih provincija u Ljubljani dostavio francuskoj državnoj vladi.

Nakon što je saznao za mišljenje Petrinjaca oko provođenja potrebnih radnji glede upisivanja državnog zajma na području vojnog komuniteta, **maršal Marmont šalje magistratu (7. lipnja 1810.) dopis sljedećeg sadržaja:**

„Gospodo, pukovnik Tromelin me je upoznao s dobrotom koja vas ispunjava da ste spremni doći u pomoć vladi svaki put kad joj je potrebno. Ja bih želio da joj posudite 40 do 50 tisuća franaka u gotovini koja je potrebna u ovom trenutku. Ta sredstva će vam vjerno vratiti za tri mjeseca rizničar Ilirskih provincija, a ja osobno za to preuzimam odgovornost. Bit ću vam zahvalan za revnost kojom ćete udovoljiti mojoj molbi budući da je ona namijenjena za isplatu vojnih potreba.“

Nedugo potom petrinjski građani počinju upisivati zajam. U ostalim mjestima Banske krajine upis zajma, u odnosu na Petrinju, bio je zanemariv. Među prvim Petrinjcima, zajam je upisao mesar Ivo Gavrilović koji je 1. srpnja 1810. na ruke magistratskog senata Merckla položio 100 forinti. Prikupljena novčana sredstva dostavljena su središnjem ravnateljstvu za Hrvatsku krajinu u Karlovcu. Onodobni glavni ratni povjerenik (le commissaire des Guerres en Chef) C. Moser, bilješkom od 10. listopada 1810. potvrđuje da je **petrinjski magistrat položio u ime zajma dvije priznanice**. Jednu na 10.548 franaka i 28 cent, ili 4.079 forinti i 13 2/8 krajcara u novcu i 14.959 forinti u banko ceduljama.

Budući da novčana sredstva nisu na vrijeme vraćena, protiv magistrata počinju prosvjedovati građani koji su upisali zajam. Magistrat i gradonačelnik dopisuju se s Moserom u Karlovcu koji bezuspješno pokušava u Ljubljani zagovarati povrat duga. Nakon pismene zamolbe, glede konačnog rješenja tog slučaja, Centralna Intendatura Ilirskih provincija, Odjel za troškove u Ljubljani, dostavila je (26.2.1812.) predsjedniku Generalnog ravnateljstva Vojne Hrvatske u Karlovcu Moseru sljedeći dopis:

„Nema nikakvih mogućnosti sada vratiti gradovima Petrinji i Kostajnici sumu koju je Marshal Knez od Raguse (Marmont) primio kao posudbu koji vi navodite u pismu...od 21. ovog mjeseca br. 33. Potraživanje ovih dvaju gradova je sadržano u zakašnjelom spisu koji je sada na uvidu kod Cara i suma će biti vraćena odmah čim njegovo veličanstvo bude objavilo svoje namjere što se toga tiče...“ Svakako treba istaknuti kako taj dug niti do odlaska Francuza iz Petrinje nije vraćen.

Izvor: Povijest grada Petrinje, I.Golec, str. 106-107